

громадянина. Для успішного впровадження проєктної діяльності вчителю необхідно постійно вдосконалювати свої професійні вміння, шукати нові ідеї, бути відкритим до змін. Лише за такої умови проєктна технологія стане дійсно дієвим засобом модернізації початкової освіти в Україні.

Список використаних джерел:

1. Бібік Н. М. Нова українська школа: особливості організації освітнього процесу в початковій школі. Київ: Літера ЛТД, 2020. 192 с.
2. Данилюк І. В. Інноваційні технології навчання в початковій школі: методичні аспекти. Харків: Основа, 2021. 128 с.
3. Савченко О. Я. Проєктна діяльність учнів початкової школи в контексті Концепції НУШ. *Початкова школа*. 2019. № 3. С. 5–9.
4. Купчак С. Б. Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування проєктної технології у професійній діяльності. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Рівне: РДГУ. 2023. 247 с.
5. Шиян Р. Б. Компетентнісний підхід у початковій освіті: методика реалізації в умовах НУШ. Львів: Світ, 2018. 144 с.

ІНТЕГРОВАНИЙ ЗМІСТ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНОЇ ГАЛУЗІ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Дмитришена Тетяна, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Лазаренко Н.І., докторка педагогічних наук, професорка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

У сучасній початковій освіті значна увага приділяється розвитку стійкого пізнавального інтересу молодших школярів до навчання. Одним із ефективних шляхів досягнення цієї мети є інтеграція змісту мовно-літературної освітньої галузі, яка дає змогу гармонійно поєднувати мовну, літературну й комунікативну складові у освітньому процесі. Інтегрований підхід дозволяє представити

навчальний матеріал у цілісній, доступній і привабливій для дітей формі. Інтеграція сприяє створенню умов для активного залучення учнів до мовленнєвої діяльності, розвитку читацької компетентності, формування естетичного смаку й емоційного інтелекту. Крім того, вона дозволяє органічно включати міжпредметні зв'язки, що підсилює мотивацію до навчання та формує цілісну картину світу.

Питаннями організації інтеграційних освітніх процесів у початковій школі займалися І. Бех, Є. Іванченко, Г. Лисенко, О. Локшина, С. Якименко. Особливості організації інтегрованого процесу на уроках мовно-літературної освітньої галузі вивчали І. Большакова, С. Дубовик, Н. Комарівська, Н. Лазаренко, К. Пономарьова, О. Савченко та інші. У концепції Нової української школи та Державному стандарті початкової світи зацентровано увагу на особливостях інтегрування освітніх дисциплін з метою компетентнісного зростання молодших школярів. Активно процес формування пізнавального інтересу учнів досліджували І. Бех, С. Гончаренко, Г. Кіт, О. Савченко, О. Пометун та інші.

У працях Г. Кіт поняття «пізнавальний інтерес» трактується як «внутрішнє прагнення дитини дізнатися щось нове, розширити свої знання про навколишній світ, отримати відповіді на запитання, що її цікавлять. У молодшому шкільному віці пізнавальний інтерес проявляється через активну допитливість, захоплення навчальними завданнями, бажання ставити запитання, участь у пізнавальній діяльності не лише заради оцінки, а із внутрішньої потреби знати більше» [3, 112]. Характерними ознаками пізнавального інтересу учнів початкової школи є: допитливість (прагнення дізнаватися нове), активність (участь у діалогах, обговореннях, дослідженнях); емоційна залученість (щирі емоції під час пізнання нового); самостійність (ініціатива у навчальній діяльності); стійкість (зацікавленість, яка не згасає після першої труднощі) [2, 265].

У напрацюваннях І. Большакової йдеться про те, що інтегроване навчання сприяє розвитку пізнавального інтересу, так як: молодші школярі отримують

чіткіше розуміння кожного предмета, адже вивчають їх у різних контекстах; учні глибше пізнають кожну тему, адже досліджують її через призму різних наук; діти набувають комплексних практичних навичок роботи з тією чи іншою темою, що вивчали; активно в учнів розвивається системне мислення [1, 27].

Поняття «інтеграція» трактується як «процес взаємодії, об'єднання, взаємовпливу, взаємопроникнення, узаємозближення, відновлення єдності двох або більше систем, результатом якого є утворення нової цілісної системи, яка набуває нових властивостей та нових взаємозв'язків між оновленими елементами системи» [1, 269].

Завдяки інтеграції створюються умови для цілісного сприйняття інформації, що значно підвищує інтерес молодших школярів до навчання. Учні починають розуміти, як пов'язані між собою слово, текст, мовлення і культура. Вони не просто читають казки чи оповідання, а аналізують поведінку персонажів, висловлюють власні думки, формулюють запитання, створюють зв'язні висловлення – як усні, так і письмові. Інтегровані завдання активізують мислення, спонукають до пошуку відповідей, сприяють розвитку креативності. Крім того, залучення елементів міжпредметної інтеграції – наприклад, поєднання літературного тексту з образотворчим чи музичним мистецтвом, природознавчими спостереженнями – дозволяє розширити світогляд дитини й зробити уроки емоційно насиченими [6, 7].

Пропонуємо завдання «Мандрівка до зеленого лісу» інтегрованого характеру з підручника І. Большакової та М. Пристінської «Українська мова та літературне читання» для учнів 2 класу. Суть завдання полягає у тому, щоб прочитайте вголос невеликий опис про ліс, виписуючи прикметники, що описують природу: «зелене листя», «спів пташок», «м'яка трава» тощо. Потім потрібно. Школярам необхідно уявити, що вони опинилися в лісі ранньою весною та скласти текст опис, використовуючи виписані слова. Також учням пропонується намалювати лісову сцену і підібрати порівняння для опису лісу. Таке завдання формує лексичну грамотність (діти працюють з прикметниками й

усвідомлюють їхню роль); розвиває мовлення (школярі формують речення, учаться логічно висловлюватися).

У своїй практиці ми пропонуємо учням після читання народної казки створити лялькову виставу, виготовивши персонажів на уроці трудового навчання (інтеграція з технологічною галуззю). Після вивчення вірша про природу діти складають короткий опис погоди, використовуючи знання з природничої освітньої галузі. Під час читання оповідання про тварин молодші школярі малюють ілюстрації до твору, поєднуючи це із заняттями з образотворчого мистецтва. Також учні створюють математичні вірші, у яких зустрічаються числа або прості задачі, що сприяє інтеграції з математичною освітньою галуззю. Також ми організовуємо спільні мовно-музичні завдання: розучуємо пісні за літературним твором або складаємо вірші, сенкани до знайомої мелодії. Такі завдання розвивають мовлення, мислення, уяву і соціальні навички.

Таким чином, інтегрований зміст мовно-літературної галузі стає не лише ефективним інструментом навчання, а й важливим чинником розвитку пізнавальної активності, творчості та особистісної зацікавленості молодших школярів. Ми можемо стверджувати, що інтегрований підхід до навчання – це цілісний комплекс методів, прийомів, форм роботи, що забезпечують вивчення навчальних тем згідно програми всебічно та різносторонньо.

Список використаних джерел:

1. Большакова І. О. Українська мова та читання : підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 112 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 367 с.
3. Кіт Г.Г. Формування дослідницьких умінь як складової сенсорно-пізнавальної компетентності дітей дошкільного віку. *Стандарти дошкільної освіти: дискурс науки і практики : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11 квітня 2014 року, м. Київ / редкол.: В.О.Огнев'юк,*

Л.Л.Хоружа, В.І.Юрченко,, Г.В.Беленька. Київ : Київ. ун-т ім.. Б.Грінченка, 2014. С. 112-120.

4. Комарівська Н., Колеснік К., Франчук Н., Стахова І. Літературознавчі основи вивчення творів різних жанрів дітьми старшого дошкільного й молодшого шкільного віку. *Наукові записки: [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Укр. держ. Ун-т імені Михайла Драгоманова; упор. Л.Л.Макаренко. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск CLIX (159). С. 74-82. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/47732>*

5. Комарівська Н. Формування культури мовленнєвої поведінки молодших школярів на уроках рідної мови. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. Вип. 43. Вінниця: ТОВ Нілан ЛТД, 2015. С. 43-47*

6. Франчук Н., Комарівська Н., Колеснік К., Стахова І. Формування мовленнєвого етикету в дітей на уроках української мови та читання в умовах очного та дистанційного навчання. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, 2025. Випуск 81. С. 7-13. URL: <https://surl.li/ypbetl>*

РОЛЬ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Карчмарчук Владислава, здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: Олійник Н. А., кандидатка педагогічних наук, доцентка
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Сучасна освіта перебуває на етапі активної трансформації, зумовленої впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема мультимедійних засобів навчання. В умовах глобалізації, цифровізації та зростання суспільних очікувань щодо якості виховання молодого покоління особливої актуальності набуває формування громадянської компетентності — ключового компонента особистісного розвитку учнів, що визначає їхню